

## OPGEPAKT

Een paar dagen later was ik terug in Rotterdam. Ik slaagde erin een huis te huren door de huisbaas onomwonden te vertellen hoe ik ervoor stond. Een riskant babbeltje, maar de huisbaas bleek steengoed te zijn. Hij gaf me voorrang. In de loop van de volgende maanden werd steeds duidelijker dat het jaar 1942 voor de hele illegaliteit een rampjaar dreigde te worden. De SD<sup>10</sup> ging als een wild beest tekeer en door onvoorzichtigheid en verraad rolde ze de ene groep activisten na de andere op. Voortdurend hoorden we dat die en die partijgenoten waren gearresteerd, dat er doodvonnissen vielen en werden voltrokken. De onzekerheid nam toe en het contact met Piet probeerden we met allerlei veiligheidsmaatregelen te omgeven. We werkten in groepjes en de meeste leden van zo'n groep kenden slechts een of twee contactpersonen die op hun beurt ook weer verbinding hadden met een enkele contactman. Op die manier hoopten we de schade bij arrestatie van een bepaalde activist zo klein mogelijk te houden.

Op 24 september 1942 gebeurde iets wat ik steeds had trachten te voorkomen. Om zes uur in de morgen stonden er twee onvriendelijke heren voor mijn bed. 'Aankleden en mee!'

Een bomaanslag op het spoorwegviaduct Binnenrotte<sup>11</sup> was voor de Duitsers een gerede aanleiding geweest om ongeveer vijftig mensen uit links-socialistische en communistische kringen op te pakken. In een school aan de Mathenesserdijk dreven ze ons als vee bij elkaar.

De Grüne Polizei<sup>12</sup> hield toezicht. Ik ontmoette er een groot aantal bekenden die zich allemaal bezighielden met de vraag wat ze met ons voorhadden. Dat we gijzelaars waren, wisten we toen nog niet. We tastten volkomen in het duister over hun beweegredenen. We kwamen daar pas later achter en ik vond het niet eens zulk slecht nieuws. We zouden niet worden verhoord, er zou geen proces worden gevoerd en het ergste wat ons zou kunnen overkomen, was dat een aantal van ons als zoenoffer zou worden gebruikt. Zoiets kon gebeuren, maar het hoefde niet. Daarin zat de troost.

De overlevingskans lag zeker boven de vijftig procent. Na enkele uren, toen de angst van de moffen compleet bleek te zijn, brachten ze ons, samengepakt in grote legerauto's, naar het Maasstation. Onderweg, het was op de West Kruiskade, overwoog ik even om eruit te springen. Ik zat dicht bij de open achterkant en had opgemerkt dat er geen begeleiding was van gemotoriseerde militairen. Maar de legerauto's die met een kalm gangetje reden, begonnen net weer op te trekken en ik liet het plan varen. Hoe zou het publiek gereageerd hebben? Ik was daar niet optimistisch over. Een speciale trein bracht ons naar Amersfoort. Vandaar, weer in auto's, naar het Polizeiliches Durchgangslager.

Opstellen bij de Schreibstube (de administratieruimte, red), een grote bek krijgen van een burger die een NSB-speldje droeg en zwarte rijlaarzen, een

---

10. De Sicherheitsdienst (SD) werd in september 1931 opgericht als de inlichtingendienst van de NSDAP.

11. De communistische verzetsgroep 'De Nederlandse Volksmilitie' pleegde op 7 augustus 1942 een aanslag op een spoorwegviaduct in Rotterdam. Met deze sabotage-actie wilden ze een trein met Duitse soldaten laten ontploffen. De aanslag mislukte. De daders weigerden zich aan te geven, zodat uiteindelijk vijf gijzelaars uit Sint Michelsgestel en Haaren - bij wijze van represaille - op 15 augustus werden geëxecuteerd.

---

12. De Ordnungspolizei (Duits voor ordepolitie) is de gemeenschappelijke noemer voor lokale politie-eenheden die de dagelijkse politietaken moest uitvoeren in nazi-Duitsland tussen 1936 en 1945. Door het gebruik van groene uniformen (net als bij de Duitse politie tot uiterlijk 2018) stonden zij ook bekend als Grüne Polizei.